

Cześć! Ten numer w całości poświęcamy problemowi bezpieczeństwa w Internecie. Chcemy, żebyście korzystali z sieci z rozwagą i nie dali się przez nią wciągnąć, bo Internet uzależnia. Długie godziny spędzone przed monitorem szkodzą zdrowiu i pozbawiają cię kontaktu z rodziną i przyjaciółmi. W Internecie jest wiele stron szkodliwych i dla dorosłych.

Nie ufaj osobom poznany przez Internet. Używaj komunikatorów i czatów tylko w kontaktach z

bliskimi. Ustaw komunikator tak, aby tylko Twoi znajomi mogli do Ciebie pisać. Ignoruj obcych. Dane: polskapresse.pl

Wydanie Specjalne

Netykieta:

1. Pomyśl, zanim wyślesz maila czy smsa. Słowo może zranić.
2. Nie dokuczaj innym. Nie używaj wulgarnych słów.
3. Bądź życzliwy.

4. Ignoruj obraźliwe maile, nie kłóć się.

Gdy spotkasz się z agresją w Internecie, reaguj - powiedz o tym dorosłemu lub wyślij maila na adres: helpline@helpline.org.pl

Rozmawiaj z rodzicami :)

Rady eksperta

Fragmenty wywiadu z informatykiem Jackiem Budzikiem

Obecnie rośnie przestępczość z wykorzystywaniem danych osobowych zdobytych ze źle zabezpieczonych serwisów internetowych, dlatego pamiętajcie:

Jak bezpiecznie korzystać z sieci?

Internet stał się integralną częścią naszego życia, wtargnął do naszych komputerów, tableatów,

smartfonów, a nawet aparatów telefonicznych i chyba mało kto z Was, młodych osób, wyobraża sobie codzienność bez Internetu. Coraz częściej chcemy być w stałym kontakcie z siecią, chcąc być informowani na bieżąco, oraz być dostępnym dla swoich znajomych. Takie zjawisko społeczne spowodowało, że w ostatnich latach

znacznie zwiększa się cyberprzestępczość i Twoje pytanie jest jak najbardziej istotne. Jak bezpiecznie korzystać z sieci? Musicie pamiętać o kilku istotnych zasadach, które zmniejszą ryzyko (nigdy nie wyeliminują) stania się ofiarą cyberprzestępstwa:

1. Miejcie zawsze aktualne oprogramowanie antywirusowe, które ostrzega Was przed zagrożeniami.

1. rada

Ograniczajcie podawanie swoich danych osobowych w Internecie do niezbędnego minimum.

2. rada

Nie rejestrujcie się w serwisach umożliwiających ściąganie plików typu Pobieraczek.

3. rada

Nie zamieszczajcie na portalach społecznościowych adresu zamieszkania, zdjęć z Twojego domu.

O czym należy zawsze pamiętać?

2. Nigdy nie instalujcie na komputerze oprogramowania z nieznanego źródła, gdyż może ono zawierać dodatkowo oprogramowanie szpiegowskie, śledzące każdy Wasz ruch klawiatury, "wirusy", "robaki" lub inne dodatki do systemu, tworząc w ten sposób wielką sieć typu botnet, umożliwiając cyberprzestępcom użycie Twojego komputera do dokonywania zabronionych czynów.

3. Nigdy nie otwierajcie załączników z maili od nieznanym Wam osób, usuwajcie je natychmiast. Taki załącznik może spowodować zainfekowanie Waszego komputera, telefonu.

Pamiętajcie, aby strona internetowa zaczynała się od "https://", szyfrowanie, bezpieczne połączenie.

4. Podczas otwierania nieznanym stron internetowych nie zgadzajcie się na instalację dodatków do przeglądarki internetowej, które rzekomo mają przyspieszyć działanie, a w rzeczywistości instalują złośliwe oprogramowanie.

5. Nie zgadzajcie się na skanowanie Waszego komputera przez rzekome oprogramowania antywirusowe typu "online".

Ciąg dalszy wywiadu na stronie trzeciej.

Na co trzeba uważać, serfując po Internecie?

Jak już wcześniej wspominałem, obecnie największe zagrożenie pochodzi od kradzieży tożsamości (tzw. Identity theft), która może być wykorzystana przez przestępców internetowych do nadużyć finansowych (kredyty, zakupy). Drugie zagrożenie to tzw. social engineering, czyli świadome wprowadzanie w błąd i inteligentne wyłudzenie poufnych informacji takich jak: hasło bankowe czy kod karty bankowej.

Na Was uczniów zagrożenia czyhają w ściąganych programach z niewiadomego źródła, w rejestracji na podrzanych

stronach, publikowaniu informacji na portalach społecznościowych. odwiedzanie stron niedozwolonych dla dzieci/młodzieży. Komputery osobiste i laptopy posiadają szereg dostępnych programów chroniących je przed zagrożeniami. Obecnie smartfony i tablety bazujące na systemie Android, tak modne wśród

młodzieży, są celem wszystkich hakerów i cyberprzestępców (więcej niż 80% wirusów są tworzone na system Android), gdyż ich użytkownicy uważają, że telefony są bezpieczne. Internet to wielkie źródło informacji, komunikacji, współdzielenia się danymi, jednak Internet to coraz bardziej postępujące miejsce przestępstw internetowych i to już tych poważnych.

Co zagraża Ci w s Sieci?

Jak unikać zagrożeń?

Jeśli szukasz odpowiedzi na te pytania ...

Gdzie szukać pomocy

W sprawach bezpieczeństwa informatycznego dobrze jest konsultować te zagadnienia ze specjalistami. Jednak zawsze, jeżeli macie wątpliwości, sugeruję rozmowę z rodzicami. Powiesz pewnie, że rodzice nie nadążają za nowościami, nie rozumieją młodzieży, nie są nowatorscy, jednak rodzice zawsze będą chcieli Wam pomóc, czy to samodzielnie, czy też zapytają o pomoc specjalistów, którzy doradzą, co w takiej sytuacji zrobić. Taką rozmowę sugeruję

Przeczytaj wywiad z informatykiem

szczególnie, gdy podejrzewacie, że mogliście się stać się ofiarą cyberprzestępczości, aby nie było za późno. Zawsze możesz porozmawiać ze swoim nauczycielem informatyki.

- Dziękuję bardzo za kilka słów na temat bezpieczeństwa w sieci.
- Cała przyjemność po mojej stronie.

Paulina Budzik kl.4a

Ankieta wśród uczniów klas 5-6

Wśród kilku klas piątych i szóstych przeprowadziliśmy anonimową ankietę, której wyniki pozwoliły nam zorientować się, jaki jest Wasz stan wiedzy na temat zagrożeń płynących z korzystania z Internetu i czy w ogóle Internet jest Wam potrzebny na co dzień. Jeżeli tak, to czy kiedykolwiek rozmawialiście z rodzicami o zasadach, według których możecie korzystać z sieci i jak często. Autorzy ankiety: Junior media i Fundacja Orange.

Ankietowani w liczbie 53 osób odpowiadali na 7 pytań, do których umieszczono kilka typowych odpowiedzi,

spośród których trzeba było wybrać te najbardziej pasujące do sytuacji ankietowanych (przepytywanych uczniów). Oto pytania i najczęściej wybierane odpowiedzi:

1. Gdzie najczęściej korzystasz z Internetu?
46 uczniów - na komputerze w domu, 5 za pośrednictwem telefonu komórkowego.
2. Czy komputer lub urządzenie

3. Czy hasła, których używasz do logowania, są bezpieczne - zawierają duże i małe litery oraz cyfry?
37 - tak, wszystkie; 8 - tylko część haseł jest bezpieczna.

Większość nie rozmawia z rodzicami o tym, co robi

w Internecie

Większość ustala z rodzicami zasady

korzystania

z sieci. To dobrze, bo dużo czasu poświęcamy

4. Ile średnio czasu spędzasz w Internecie?

- a) w dzień powszedni
15 - około godziny, 8 - kilkanaście minut, 8 - od godziny do dwóch, 8 - od dwóch do trzech godzin, 6 - powyżej pięciu godzin
 - b) w dzień wolny od szkoły
14 - od dwóch do trzech godzin, 9 - około godziny, 9 - od godziny do dwóch, 8 - powyżej pięciu godzin.
5. Czy rozmawiasz z rodzicami o tym, co robisz w Internecie?
19 - nigdy, 14 - od czasu do czasu, 6 - bardzo często.
 6. Czy ustalałeś z rodzicami zasady korzystania z Internetu? (pory korzystania, strony i programy)
24 - tak, 19 - nie, 10 - nie pamiętam.
 7. Jak często zmieniasz swoje hasła?

na serfowanie po Internecie - od 2 do 3 godzin w dzień wolny

34 - rzadko/w ogóle nie zmieniam. Wnioski nasuwają się takie: dość dużo czasu poświęć na serfowanie po Internecie. Niestety z rodzicami prawie w ogóle nie rozmawiacie o tym, co robicie dokładnie. Większość z Was ma ustalone przez rodziców zasady korzystania z sieci i jesteście przekonani, że wasze hasła dobrze Was chronią i dlatego prawdopodobnie rzadko je zmieniacie. Czy Wasz spokój jest uzasadniony?

Ankieta klas 4

Czwartoklasiści w mniejszym stopniu korzystają z Internetu niż piąto i szóstoklasiści. Może i dobrze, bo wiele dzieci jest już uzależnionych od wpisów na portalach społecznościowych i, zamiast spotykać się w realu, rozmawiają poprzez internetowe wpisy. Martwi nas, że tak mało wiecie na temat zagrożeń płynących z Internetu. niektórzy z Was rozmawiali na ten temat z rodzicami, ale takich osób jest niewiele. Bardzo mało dzieci poruszało ten temat z nauczycielami. Dlatego apelujemy do Nauczycieli i Rodziców: rozmawiajcie z nami o zagrożeniach w Internecie.

Nasza redakcja dysponuje materiałami multimedialnymi na lekcje wychowawcze dla szkoły podstawowej i gimnazjum!

Tę ankietę przygotowaliśmy sami. Na pytania w niej zadane odpowiadały dzieci z dwóch klas czwartych - w sumie 40 osób. Oto pytania do niej i najczęstsze odpowiedzi:

1. Czy korzystasz z Internetu?

Tak - wszyscy.

2. Jak często korzystasz z Internetu?

Raz, dwa razy w tygodniu: 17 osób.

Codziennie: 12.

3. Czy należysz do jakiegoś portalu społecznościowego, np. Facebook?

Tak - 19.

Nie - 21.

4. Jeżeli tak, to podaj jego nazwę.

Facebook - 8

Nasza klasa - 6

Pozostali: GG, Twitter i inne.

5. Jakie dane podajesz na portalu społecznościowym?

Najczęściej: imię, nazwisko, płeć, wiek.

Dużo odpowiedzi: fałszywe dane.

Wszystkim ankietowanym bardzo dziękujemy za udzielenie nam odpowiedzi.

6. Czy uważasz, że te dane są bezpieczne?

Tak: 27

Nie: 13.

7. Czy wiesz, co grozi tym, którzy podają swe dane w Internecie?

Wymień te zagrożenia.

Wyniki ankiety analizowała: Wiktoria Bubka.

Ankietę przygotowali: Jacek Nawrot, Maciek Nawrot, Paulina Budzik, Karolina Rojek, Katarzyna Stach - kl.4a oraz Zuzanna Puszczyńska, Wiktoria Bubka z klasy 4d.

Najczęściej: porwanie, kradzież, wysyłanie pogróżek.

Nie wiem - 13.

8. Z kim rozmawiałeś o zagrożeniach w Internecie?

Z rodzicami - 21.

Z nikim - 14.

Uważaj, dobry haker wie o Tobie wszystko

Wszyscy lubimy czuć się bezpiecznie. Montujemy w drzwiach coraz lepsze zamki, zakładamy w naszych domach alarmy. Myślimy, że nic nam nie grozi. Czy rzeczywiście? Mało kto bowiem wie, że nasza nieostrożność w sieci może sprawić nam niemałe kłopoty. Jak bardzo to niebezpieczny świat, zrozumiecie po przeczytaniu tego artykułu, gdy poznacie tajemnice hakerów. Haker to osoba szukająca i wykorzystująca słabości

w zabezpieczeniach systemów informatycznych. Po co? Dla pieniędzy, satysfakcji, ideologii czy nawet złośliwości.

Mam do Was pytanie: czy macie konto na Naszej Klasie albo Facebooku? Zapewne macie konta na tych stronach. Zapewne wydają się Wam bezpieczne. Macie przecież hasła i loginy znane tylko Wam. Czy rzeczywiście tylko Wy macie do nich dostęp? Nie. W każdej minucie przeglądać je mogą inni ludzie. To właśnie oni znają nawet

treść Waszych maili i umiejętnie podszywają się pod Was. Oni też po cichutku wyprowadzają z kont Waszych rodziców pieniądze. Niestety, hakerów w sieci jest coraz więcej. Coraz bardziej rośnie też niebezpieczeństwo z ich strony. Dlaczego? Jest kilka odpowiedzi.

Dawid Kostrz z 6a ostrzega

Pierwsza

to pieniądze. Pewna grupa rosyjskich hakerów zarobiła w miesiąc ok. 10 milionów euro na wirusie komputerowym, który do dziś przynosi mnóstwo pieniędzy. Blokuje on komputery,

na których wyświetla się

komunikat, że zablokowała ją policja i dostęp do nich będzie możliwy po zapłaceniu 100 euro. Ludzie masowo wpłacali pieniądze, byle tylko odzyskać dostęp. Na próżno.

Druga

przyczyna to czyjaś ideologia np. Słynny ruch Anonymous, który do dziś prowadzi różne ataki internetowe, zablokował w różnych krajach nawet strony rządowe.

Co mogą zrobić nam hakerzy?

Mogą przejąć konto na naszej poczcie

i wysłać niepożądane wiadomości czy wirusy do naszych znajomych, mogą też modyfikować nasz profil na portalach społecznościowych. Zdarza się, że podszywają się pod nas i w naszym imieniu wysyłają maile do różnych firm z prośbą o pieniądze czy też oferując np. na Allegro zakup produktów, których nie mają. Mogą również przejąć konta bankowe i wyczyścić je z pieniędzy.

Hakerzy mogą wdrzeć się w nasze życie prywatne. Czytając naszą korespondencję, poznają nasze tajemnice i plany. Mogą poznać całe nasze życie. Wiedzą, kiedy wyjeżdżamy na urlop, kiedy nasz dom zostaje pusty. Wiedzą więc kiedy można go okraść...

Innym zagrożeniem są wirusy, trojany, botnety i keyloggery. Jak to działa? Nasz znajomy wysłał nam wiadomość po angielsku

z linkiem do jakiejś strony i coś pisze. My klikamy na podany link i hakerowi już się udało sztuczka. Teraz na nasz komputer zaczyna pobierać się jakiś plik. Od stopnia zaawansowania hakera zależy, czy sam się

uruchomi, czy też to my go uruchomimy i wtedy najprawdopodobniej nasz komputer ma wirusa czy botneta, który np. wyprowadza nam wszystkie dane z komputera. Botnety ściągają się tak samo jak wirusy i wykorzystują nasz komputer do włamywania się na różne strony internetowe bez naszej wiedzy. Keyloggery z kolei to idealne wyludzacze haseł. Ściąga się je różnymi metodami np. jak wirusy. Jak działają? Rejestrują na komputerze każdy nacisk klawisza klawiatury, po czym wysyłają w raportach na maila hakera nasze dane i hasła. W nowym świecie, jakim niewątpliwie jest Internet, hakerzy stanowią bardzo duże zagrożenie. Czy możemy się przed nimi obronić? Niestety, nie. Warto jednak korzystać z Internetu. Tylko mądrze.

Lekcja wychowawcza

Przyznajcie się - siedzicie ciągle na gadu - gadu. Wymieniacie się fotkami i zapraszacie tysiące znajomych na facebooku? Czytacie opinie i komentarze, i tak Was to wciąga, że zapominacie np. odrobic zadanie? Nie? No to jesteście w lepszej sytuacji niż bohaterowie kilku filmów.

Te filmy dostaliśmy z juniormedia. Mówią one o różnych zagrożeniach płynących z Internetu. Skierowane są do uczniów podstawówki i gimnazjum.

My oglądaliśmy trzy filmy rysunkowe, w których narratorem jest Krzysztof Hołowczyc - popularny rajdowiec. Pierwszy opowiadał o chłopcu, który wyrzucił się na Wfie, a jeden z kolegów zrobił mu zdjęcie, które następnie wrzucił do Internetu. Gdy chłopiec zobaczył się w sieci, wpadł w rozpacz. Przeczytał także chamskie komentarze pod zdjęciami. Co ma zrobić nasz bohater? Do wybrania są dwie opcje: "załatwić to samemu" lub "powiedzieć o tym jakiemuś dorosłemu". Zobaczyliśmy obie wersje. W pierwszej poszkodowany rzucił się na kolegę, który zamieścił jego zdjęcie w Internecie, ale bójkę zobaczyła

nauczycielka i ... Zobaczcie sami. Jedno Wam powiem - nie było dobrze. Druga wersja pokazuje, że chłopiec rozmawia o tym incydencie z rodzicami, a potem ze swoim wrogiem. Co z tego wyniknie, dowiedzie się po obejrzeniu filmu. Kolejny film opowiada o chłopcu, który usłyszał, że ktoś ma bardzo

dużo znajomych na jakimś portalu. Chciał też mieć tylu znajomych. Zaczął zapraszać ludzi, których nie znał, a potem napisała do niego pewna obca dziewczyna i zaproponowała mu randkę w ciemno.

Bohater miał dylemat: "pójść z nią" albo nie. Nie zdradzimy Wam, która decyzja jest właściwa. **Relacja Dominiki Horabik z 6a**

My też często musimy podejmować takie trudne decyzje.

Trzeci film był o dziewczynie, która na wakacjach, na plaży, zrobiła sobie kilka zdjęć. Chciała nimi pochwalić się na stronie. Koleżanka ją do tego zachęcała, a kolega odradzał. Tym razem bohaterka stanęła przed wyborem: wrzucić je czy usunąć?

Te filmy uczą nas właśnie, że Internet może być niebezpieczny. Zapraszajmy ludzi, których znamy. . Mamy mnóstwo znajomych i prawdziwych przyjaciół w szkole, w sąsiedztwie, więc po co szukać nowych? Poza tym liczy się jakość tych przyjaźni, a nie ilość!

Humor w Internecie

Dawno, dawno temu był sobie młody człowiek, który obiecał sobie zostać wielkim pisarzem. Mówił: "Chcę pisać rzeczy, które będzie czytał cały świat, rzeczy, które poruszą ludzi aż do głębi, rzeczy, które będą sprawiały, że będą krzyżeć, płakać, zwiijać się z bólu i wściekłości!" Teraz pracuje on dla Microsoftu, pisząc komunikaty o błędach.

CBA i CBS zaczynają sprawdzać ludzi niezarejestrowanych na Naszej Klasie. "Skubańce muszą coś ukrywać..."

Idzie czerwony kapturek przez las i nagle spotyka wilka.
-Dokąd idziesz, czerwony kapturku?

Jak zająć programistę?
- Przeczytaj zdanie poniżej.
- Przeczytaj zdanie powyżej.

- Do babci.
-A podasz mi jej adres
- Tak, www.babcia.com.pl

Złapał informatyk złotą rybkę no i, jak zawsze, ma trzy życzenia:

- Po pierwsze... chcę pokoju na całym świecie...
- Biedna rybka na to:
- Przykro mi, ale to za trudne. Poproszę jakieś inne.
- No to niech Windows się nie zawiesza.
- Dobra, już może być pokój na świecie.

Dziewczyna poznała chłopka przez internet.
Po 10 minutach pisania ze sobą dziewczyna się pyta:
-Może spotkamy się w realu?
-A dlaczego nie w tesco ?

Z Internetu żarty zebrała Katarzyna Stach kl.4a

Informatyk namówiony przez żonę poszedł w niedzielę do zoo na spacer z dzieckiem.

"Tato, patrz jaka dziwna gęś!" - mówi dziecko wskazując na egzotyczne zwierzę. "Dziecko, to nie jest gęś, tylko pelikan, z tego się robi wkłady do drukarek atramentowych."

Mechanik, elektryk i informatyk jadą samochodem. Po chwili samochód się psuje. Mechanik proponuje, by zajrzeć pod maskę, elektryk proponuje, by sprawdzić instalację elektryczną. Wtedy informatyk:
- Głupstwa gadacie, wystarczy wsiąść i wsiąść ponownie...powinno zadziałać.

